

Naarden, 5 januari 2023

Excellentie,

Hierbij reageren RadioCorp BV (thans vergunninghouder FM-kavel A9 bestemd voor Nederlandstalige muziek en de daaraan gekoppelde digitale etherruimte), SLAM! BV (thans vergunninghouder van het geclausuleerde landelijke FM-kavel A5 bestemd voor bijzondere muziek en de daaraan gekoppelde digitale etherruimte) en Terrestrial BV (vergunninghouder van digitale etherruimte in Laag 7), allen onderdeel van RadioCorp Holding BV (hierna: RadioCorp) op de conceptregeling van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, tot wijziging van de Regeling aanwijzing en gebruik frequentieruimte commerciële radio-omroep 2003 in verband met modernisering van de clausuleringen (de "Conceptregeling").

RadioCorp kan zich deels vinden in de voorgenomen wijzigingen.

Clausuleringen

RadioCorp kan zich vinden in de wijziging van artikel 3 lid 1, dat "meer dan 50% Nederlandstalige muziek" dient te worden uitgezonden. Deze wijziging is zelfs noodzakelijk, omdat er anders in strijd wordt gehandeld met de Mediawet 2008.

Artikel 6.23 lid 1 Mediawet 2008 luidt:

"Onze Minister, in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken, wijst de frequentieruimte in de FM-band aan die wordt gebruikt voor het verspreiden van radioprogramma-aanbod dat overwegend bestaat uit Nederlandstalige muziek. Bij ministeriële regeling wordt nader omschreven in welke gevallen radioprogramma-aanbod aan deze eis voldoet."

"Overwegend" kan in deze context niet anders worden uitgelegd dan (in ieder geval) "meer dan 50%". Ieder lager percentage zou daarmee in strijd zijn met de Mediawet 2008. RadioCorp onderschrijft daarom de noodzaak om het percentage Nederlandstalige muziek in artikel 3 lid 1 van de Conceptregeling op (minimaal) meer dan 50% te stellen.

Wel pleit RadioCorp er met klem voor om ook toe te voegen dat van die meer dan 50% aan Nederlandstalige muziek, minstens de helft (dus meer dan 25% van de zendtijd) dient te worden besteed aan Nederlandstalige muziek die niet langer dan een jaar geleden is uitgebracht.

De reden om een percentage relatief recente muziek verplicht te stellen in de clausules ten behoeve van FM-kavel A9 is gelegen in de wens van de toenmalige Minister van OCW om de Nederlandstalige muziekcultuur te stimuleren. In het algemeen scoren bekende, populaire deuntjes (oftewel "de grote hits" al dan niet gezongen in de Nederlandse taal) beter bij een algemeen publiek dan nieuwe muziek. Met een formule bestaande uit "De grootste Nederlandstalige hits aller tijden" kan er dus een groter publiek worden aangesproken, en op grond van verwachtingen ten aanzien van luisterpubliek en omzet, meer geld worden geboden voor de vergunning dan wanneer ook een substantieel deel van de zendtijd besteed zou moeten worden aan nieuwe Nederlandstalige muziek.

Uiteraard kan de verkrijger van de vergunning van het FM-pakket bestemd voor Nederlandstalige muziek vrijwillig nieuwe Nederlandstalige muziekwerken toevoegen aan de playlist, maar de kans daarop is klein omdat de verkrijger meer heeft moeten bieden dan andere gegadigden ter verkrijging van het kavel, en gebaat is bij het -voor zover überhaupt mogelijk- terugverdienen van de gedane investeringen waaronder het hoogste bod (100% NL heeft er maar liefst 10 jaar over gedaan om aangegane financiële verplichtingen terug te betalen, en dat bij een financieel bod van slechts 8.000 euro).

De Nederlandstalige muziekindustrie heeft momenteel nog erg veel baat bij het bestaan van 100% NL in de markt, nu 100% NL met de combinatie landelijke FM en DAB+ een substantieel bereik heeft. Wekelijks maken meerdere nieuwe Nederlandstalige muziknummers hun opwachting op de playlist van 100% NL en raken aldus bekend bij een groot publiek. Indien 100% NL of een andere toekomstige vergunninghouder van FM-kavel A9 als gevolg van "het hoogste bod" gedwongen is om zo veilig mogelijk muziek te programmeren, zal er worden gekozen voor Nederlandstalige nummers die al grote hits zijn geworden. De reden voor de veiling van landelijke radiofrequenties is om zo ook potentiële nieuwkomers een mogelijkheid te geven mee te dingen naar frequentieruimte; maar door geen bepaling op te nemen in de Regeling AGF dat van de Nederlandstalige muziek een substantieel deel dient te bestaan uit muziek die niet langer dan een jaar geleden is uitgebracht, wordt met dezelfde veilingregels de mogelijkheid voor nieuwe Nederlandstalige artiesten om toe te treden tot de muziekmarkt, verkleint.

Immers, de Nederlandstalige muziekindustrie en de mensen en artiesten die daarin werkzaam zijn hebben vrij weinig aan een soort "Gouwe Ouwe NL" met enkel muziek van Doe Maar, Frank Boeijen, Nick en Simon en andere grote artiesten en hits die vrijwel de gehele Nederlandse bevolking kent. De Nederlandstalige muziekcultuur wordt aanzienlijk beter gestimuleerd als in die mix van de zeer populaire Nederlandstalige muziekwerken (die uiteraard wel gedraaid zullen moeten blijven worden) ook nieuwe Nederlandstalige muziekwerken worden geplaatst.

RadioCorp zou dus graag zien dat het huidige artikel 3 lid 1 sub d in ere wordt hersteld, met de volgende aangepaste formulering: "het radioprogramma tussen 07.00 uur en 19.00 uur ten minste 25 procent muziek als bedoeld in onderdeel b bevat van muziekproducties die niet langer dan één jaar geleden zijn uitgebracht."

Ten overvloede: 100% NL heeft thans de verplichting om 45% van de zendtijd te laten bestaan uit muziek die niet langer dan een jaar geleden is uitgebracht. Dat percentage terugbrengen naar 25 is dus al een aanzienlijke versoepeling ten opzichte van de huidige vergunningsvoorschriften, maar zorgt er wel voor dat datgene waar FM-kavel A9 voor bedoeld is, namelijk de stimulering van de Nederlandstalige muziekcultuur, gewaarborgd blijft. Het percentage van 10% in artikel 3 lid 1 sub d is destijds opgenomen als minimum in het kader van de vergelijkende toets. Het was de bedoeling dat gegadigden ook op dit criterium een programmatisch bod zouden uitbrengen waarbij de hoogste programmatische biëder FM-kavel A9 zou verwerven. Wat RadioCorp betreft zorgt een percentage van 10% niet voor de nodige stimulans voor nieuwe muziek, en zou het percentage (minimaal) 25% moeten zijn.

Bruto/netto zendtijd

Tenslotte merkt RadioCorp op dat de huidige tekst van de Conceptregeling voor onduidelijkheid zorgt over de wijze van vaststelling of een programma voldoet aan de Regeling AGF 2003 door "meer dan 50% Nederlandstalige muziek" uit te zenden.

In 2003, voorafgaande aan de "zerobase-verdeling" van de commerciële radiofrequenties, dienden alle potentiële gegadigden bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen voor € 350,-- een zogenoemd "aanvraagdocument" aan te schaffen. Zonder het bewijs dat dit document daadwerkelijk was aangeschaft kon er niet worden deelgenomen aan de frequentieverdeling in dat jaar. Dit aanvraagdocument behelsde alle regels en aanwijzingen met betrekking tot het gebruik van de radiofrequenties. Ook kon er gedurende een bepaalde periode "vragen aan de Minister" worden gesteld, waarna de vragen en antwoorden (geanonimiseerd) aan alle potentiële gegadigden per koerier werden verzonden. Aldus was het voor alle potentiële aanvragers vooraf duidelijk (of zou dat moeten zijn) hoe bijvoorbeeld met de diverse clausules van de frequenties zouden worden omgegaan.

Uit het aanvraagdocument en de vragen en antwoorden in het kader van de vraag/antwoordprocedure werd duidelijk dat de in de vergelijkende toets te bieden programmatische biedingen (bijvoorbeeld in het geval van 100% NL de huidige 70% Nederlandstalige muziek) slechts betrekking hadden op de zogenoemde "netto-zendtijd". En "netto-zendtijd" was de zendtijd tussen 7 en 19 uur verminderd met de zendtijd besteed aan nieuws, weer, verkeer, reclameblokken, jingles en promo's.

Echter, al deze voorschriften en bepalingen in het Aanvraagdocument ten behoeve van de verdeling van de radiofrequenties 2003 alsmede de bijbehorende vragen en antwoorden, komen nu te vervallen. In de huidige Conceptregelingen, zowel van uw Ministerie van OCW als ook de ten behoeve van de radioveiling thans geconsulteerde documenten van EZK, wordt daar niet aan gerefereerd.

Dit houdt dus in dat enkel de (toekomstige) Regeling AGF 2003 overblijft als handvat voor de bepaling of wordt voldaan aan de vergunningsvoorschriften. In deze regeling is niets opgenomen over "bruto-zendtijd" en "netto-zendtijd". Wel blijft artikel 3 lid 4 gehandhaafd, waarin is bepaald dat de zendtijd besteed aan reclameboodschappen en nieuws buiten beschouwing wordt gelaten bij de bepaling of aan het minimum van 50% Nederlandstalige muziek is voldaan. Daarmee blijft echter onduidelijk of weer, verkeer, jingles en promo's mee zullen tellen als "netto-zendtijd" voor de vraag of het percentage Nederlandstalige muziek wordt gehaald, of dat de aan deze onderdelen bestede zendtijd mag worden afgetrokken van de totale zendtijd. Vallen deze onderdelen onder "nieuws en reclameboodschappen" of niet?

Zoals in de toelichting bij de Conceptregeling is opgemerkt, zijn de huidige clausuleringen inhoudelijk onderhevig geweest aan discussie en regelmatig onderdeel geweest van juridische (handhavings)procedures. Om te voorkomen dat dit na de veiling opnieuw aan de orde is, lijkt het RadioCorp verstandig om nu al duidelijkheid te bieden over welke zendtijd wél en welke zendtijd niet mee zal tellen om het percentage Nederlandstalige muziek te meten.

RadioCorp merkt daarbij op dat het antwoord op de vraag of weer, verkeer, jingles en promo's wel of niet meetellen voor de vaststelling of is voldaan aan het vereiste van "meer dan 50% Nederlandstalige muziek", behoorlijke gevolgen heeft. RadioCorp schat in dat als weer, verkeer, jingles en promo's, anders dan nu het geval is, wél gaan meetellen voor de netto-zendtijd, de 50% norm in de nieuwe Regeling AGF 2003 qua minuten aan Nederlandstalige muziek vergelijkbaar is met de huidige 70% aan Nederlandstalige muziek die 100% NL uitzendt.

Er blijft in dat geval immers beduidend meer netto-zendtijd over, en er moet dus ook relatief meer Nederlandstalige muziek worden uitgezonden. Dit is overigens iets waar 100% NL prima mee kan leven omdat 100% NL altijd met veel plezier invulling heeft gegeven aan de verplichting om tenminste 70% van de netto-zendtijd te laten bestaan uit Nederlandstalige muziek. Alleen is het wel goed om al in deze consultatiefase op te merken dat er na de veiling mogelijk een andere wijze van meten gehanteerd zal moeten worden dan thans het geval is, en het lijkt RadioCorp goed als de minister daarover duidelijkheid verschaft (bijvoorbeeld in de toelichting bij de definitieve regeling), zodat daarmee rekening kan worden gehouden in de bepaling van de hoogte van het uit te brengen (realistische) bod.

Tenslotte merkt RadioCorp op dat in het geval jingles meetellen voor de netto zendtijd, de gezongen Nederlandstalige jingles ('100% NL') na de veiling (indien die gewonnen wordt door 100% NL) ook als Nederlandstalige muziek dienen te worden aangemerkt. De jingles zijn aangemeld bij de auteursrechtenorganisaties BUMA en SENA en worden door deze collectieve beheersorganisaties ook als muziek aangemerkt. Weliswaar zijn gezongen Nederlandstalige jingles ook een vorm van zelfpromotie maar ze maken evengoed een integraal onderdeel uit van het radioprogramma en zijn gezongen in de Nederlandse taal. Er is geen enkele reden om gezongen Nederlandstalige jingles niet als Nederlandstalige muziek aan te merken.

Hoogachtend,

Herbert Visser

Carlo de Boer